

Sprekken in talen, • door Gerard Kramer zwijgen in tongen?

WIE OVER HET ONDERWERP 'SPREKEN IN TALEN' SCHRIJFT, WAAGT ZICH AAN EEN RIS-
KANT AVONTUUR. ALLEEN AL DE AANDUIDING VAN HET ONDERWERP VERRAADT REEDS
EEN POSITIEKEUZE VAN DE SCHRIJVER. HEEFT HIJ HET OVER TALEN OF OVER TONGEN?
WAAROM VOND DIT SPREKEN PLAATS? GING HET IN HAND.2 EN IN 1KOR.14 OVER HET
ZELFDE VERSCHIJNSEL? KAN HET NOG STEEDS VOORKOMEN? ALLEMAAL VRAGEN WAAR
IK IN DIT ARTIKEL OP IN WIL GAAN.

Het ontstaan van de talen

Voordat we gaan nadenken over het heikele thema van het spreken in tongen, is het goed te bedenken dat de talen (meervoud!) op zichzelf niet met de schepping zijn 'meegegeven'. Integendeel: de aarde was juist oorspronkelijk 'één van taal en één van spraak' (Gen.11:1,5). Enkelvoud dus! Toen de mensen zich niet wilden verspreiden, maar zich een naam wilden maken door een krachtig eenheidsstreven en daaraan zelfs een religieuze dimensie gaven - het project van de toren van Babel -, heeft God echter gezegd: 'Welaan, laat Ons nederdalen en daar hun spraak verwarren, zodat zij elkaars taal niet verstaan' (Gen.11:7; vgl. vs.9). Talen zijn dus een rechtstreeks gevolg van het oordeel van God. Dat wil overigens niet meteen zeggen dat in de vlakke van Sinear reeds Nederlands of Frans is gesproken. De talen die God toen als oordeel gaf, hebben zich later ontwikkeld tot andere talen, en ook binnen de talen zijn allerlei ontwikkelingen aanwijsbaar.

Talen waren dus allereerst een probleem. Als mensen iemand die een andere taal sprak, wilden verstaan, moesten zij die andere taal leren. Een tijdrovende zaak! De eerste tolk die we in de Bijbel tegenkomen, was de tolk¹ die de zonen van Jakob gebruikten om met hun broer Jozef te spreken - van wie zij immers dachten dat hij een Egyptenaar was (Gen.42:23).

Schriftgegevens

In dit artikel hebben we het over het Nieuwtestamentische, door de Heilige Geest gegeven bovennatuurlijke verschijnsel dat ikzelf aanduid als 'spreken in talen'. Dat is de meest normale vertaling van de Griekse woordgroep, zoals ik hieronder hoop aan te tonen. Bovendien is de uitdrukking 'in een tong / in tongen spreken' op zichzelf al enigszins bijzonder. Persoonlijk zeg ik graag: 'Ik spreek *met* mijn tong *in* een taal'. Maar u begrijpt wel dat ik dan een klein retorisch trucje uithaal door wat mijn gesprekspartner figuurlijk bedoelt, letterlijk op te vatten. Het totale dossier aan Schriftgegevens over 'spreken in talen' geef ik meteen aan het begin van dit artikel; ik heb ze in drie groepen ingedeeld.

- voorzegging: Mark.16:17 'in nieuwe talen zullen zij spreken';

¹ De Septuaginta gebruikt hier het woord *dièrmèneutès*, vrijwel hetzelfde woord als Paulus gebruikt in 1Kor.14:28 (*hèrmèneutès*). Daar wordt vaak 'uitlegger' vertaald, terwijl de eerste betekenis 'vertaler' is - en natuurlijk is er een verband tussen uitleggen en vertalen. Zie hierover uitvoeriger mijn *WoordStudies, Studies over woorden, woordgroepen en vertaalproblemen in het Griekse Nieuwe Testament*, Zwolle 2012, p.178-180.

- vervulling - op de Pinksterdag: Hand.2:4,11;
- later: 10:46; zinspelende op de Pinksterdag in 11:15; 19:6;
- principes en praktijk: 1Kor.12:10,28,30; 13:1 (?),8;14:2,4,5,6,9,13,14,18,19,22,23,26,27,39
Opm.: onderstreept betekent: niet in combinatie met het werkwoord 'spreken'.

Menselijke spraak of ongestructureerde klanken?

Wat de aard en het doel van het in de Schrift aangeduide verschijnsel 'spreken in talen' ook mogen zijn (geweest), het lijkt mij bijna onontkoombaar hier aan iets anders te denken dan aan menselijke, bestaande talen - en dus niet aan ongearticuleerde en ongestructureerde klanken. Ik geef hiervoor de volgende argumenten:

- 1) Mark.16, Hand.2 en 1Kor.12-14 hanteren de term 'spreken' (Gr. *lalein*).
- 2) In Hand.2:4 resp. 6 en 8 worden Gr. *glossa* (=taal, tong) en *dialektos* (=taal) aan elkaar gelijkgesteld.
- 3) In 1Kor.14:19 is sprake van 'woorden in een taal' tegenover 'woorden met verstand' spreken. Hier wordt dus twee keer over *woorden* gesproken! Zie over *glossai* = talen (en niet tongen) ook D.Pawson².
- 4) Gordon Fee³ geeft als argumenten voor menselijke spraak:
 - de term zelf
 - de noodzaak van 'interpretation' (=uitleg, vertaling)
 - het bewijs uit Hd2:5-11.

Hij vindt deze argumenten zelf echter niet overtuigend, en denkt dat 1Kor.14 vooral ageert tegen 'onbegrijpelijkheid', oftewel tegen niet-uitgelegde tongentaal; in 1Kor.14:10-12 ziet hij slechts een analogie. Hier staat namelijk: 'Er zijn wie weet hoeveel soorten geluiden in de wereld, en geen is zonder eigen klank. Als ik nu de betekenis van het geluid niet ken, zal ik voor hem die spreekt, een vreemdeling⁴ zijn, en hij die spreekt, zal voor mij een vreemdeling zijn'. Dit is niet een analogie, maar een integraal deel van de argumentatie van de apostel: hij gaat in de zelfde zin over van het horen van geluid naar het horen spreken van een taal. Zo gaat het, wil Paulus zeggen, in het gewone leven: verschillende geluiden,

² D.Pawson, *Het Woord, de ervaring en de balans*, Ned. vert. van de Second Edition 1998, Putten 2000, p.119v.

³ Gordon D.Fee, *The First Epistle to the Corinthians*, Grand Rapids (Michigan) 1998.

⁴ Paulus gebruikt hier voor vreemdeling het woord *barbaros*, d.i. een brabbelaar, oftewel iemand die geen Grieks sprak.

verschillende talen, maar alle met een betekenis (vs.11) die ik niet moet missen. Eraan voorafgaand heeft Paulus nl. al geschreven: 'Evenzo ook u, als u door de taal geen verstaanbaar woord geeft, hoe zal men weten wat gesproken wordt? Want u zult in de lucht spreken' (vs.9). Let op woorden als 'verstaanbaar', 'woord', 'spreken', 'gesproken': op dat betoog bouwt Paulus voort in het direct aansluitende gedeelte.

Fee's conclusie is dat de Korinthiërs naast mensentaal ook engelentaal spraken, en daarvoor verwijst hij naar 13:1. Mogelijk, aldus Fee, is dit menselijk spraak resp. tongentaal. Een m.i. betere verklaring is in 1Ko13:1 de woorden 'als ik in de talen van de mensen en van de engelen spreek' op te vatten als een zgn. hyperbool, d.i. een stijlfiguur die een betoog nadruk geeft door bewuste overdrijving. Paulus drukt zich dan overdreven sterk uit ('talen van mensen, pakweg zelfs engelen') om des te duidelijker te maken dat wat hij ertegenover stelt – nl. in talen spreken zonder liefde – in feite onmogelijk is⁵.

Het 'leerplan' van de Schrift

In de Bijbel wordt onderwijs over een bepaald onderwerp nooit in een keer gegeven, zoals dat in een dogmatisch handboek gebeurt. In de Bijbel verloopt het leerstellig onderwijs vaak in fasen, volgens het beginsel 'eerst de halm, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar' (Mark.4:28). Daarom volgen we hieronder het onderwijs van de Schrift over het spreken in talen in de historische volgorde: Markus, Lukas en Paulus.

Markus⁶

In Mark.16:17-18 worden de apostelen, als ze de opdracht krijgen om in de hele wereld heen te gaan en aan de hele schepping het evangelie te verkondigen, door de Heer Jezus vijf tekenen van Goddelijke macht in het vooruitzicht gesteld:

- 1) in de naam van de Heer Jezus zullen zij demonen uitdrijven
- 2) in nieuwe talen zullen zij spreken
- 3) zij zullen slangen opnemen
- 4) als zij iets dodelijks drinken, zal het hun geenszins schaden
- 5) zwakken / zieken zullen zij de handen opleggen en zij zullen beter worden.

⁵ H.P.Medema, *Geestelijke Rijkdom. Bijbelstudies over de eerste brief van Paulus aan de Korinthiërs*, Vaassen 1989.

⁶ Bij het schrijven van wat nu volgt heb ik veel gehad aan Chr. Briem, *Ein Volk für Seinen Namen, Teil 2, Eine Auslegung von Apostelgeschichte 2*, Hückeswagen 1989.

Het zijn deze tekenen die de prediking van de apostelen begeleidden; zij 'volgden' degenen die door hun woord geloofden. In 16:20 staat dan ook: 'En zij gingen uit en predikten overal, terwijl de Heer meewerkte en het woord bevestigde door de tekenen die daarop volgden'.

De tekenen 1) en 5) waren al gegeven in Mark.3:15; 6:7,13. Nu, na zijn opstanding, heeft de Heer Jezus er nog drie tekenen aan toegevoegd:

- 1) nieuwe talen. 'Nieuwe' heeft de strekking van 'nieuw' ten opzichte van de sprekers. Het gaat dus niet om nieuwontstane en voorheen niet bestaande talen. 'Nieuwe' is synoniem met 'andere'; zie Hand.2:4. Als ik nu plotseling Chinees ga spreken, is dat voor mij persoonlijk een nieuwe taal; het Chinees zelf is echter al duizenden jaren oud.
- 2) macht over slangen
- 3) bestandheid tegen gif.

De talen zijn dus één van de bijzondere 'tekengaven', gegeven aan de apostelen en aan degenen die hen onmiddellijk geloofden en volgden, en wel als bevestiging dat de door hen verkondigde boodschap van God afkomstig was: er was geen excuus om niet te geloven!

Al in het Oude Testament kwam het voor dat iets nieuws door wonderen werd bevestigd: zie de gebeurtenissen met de staf en de melaatse hand van Mozes, en met het Nijlwater dat bloed werd op het droge (Ex.4). Er was geen excuus om Mozes niet te geloven! Ook bij het begin van de openbare dienst van de Heer Jezus waren er tekenen en wonderen, in tegenstelling tot Johannes de Doper; zie Mat.11:4-6. Er was geen excuus om Hem niet te geloven!

Ook op de Pinksterdag zien we dat God wat nieuw is, bevestigt door zichtbare tekenen; zie nogmaals Mark.16:20, waarop wordt teruggeblikt in Heb.2:3-4: 'Hoe zullen wij ontkomen als wij zo'n grote behoudenis veronachtzamen, waarover aanvankelijk gesproken is door de Heer en die aan ons bevestigd is door hen die het gehoord hebben, terwijl God bovendien meegetuigde zowel door tekenen als wonderen en allerlei krachten en uitdelingen van de Heilige Geest naar zijn wil'.

De tekenen en wonderen - waaronder ook het spreken in talen - bevestigden dus de prediking van wat nieuw was. Het nieuwe was niet slechts het evangelie van Gods genade, maar ook dat het zich tot *alle* talen, volken en naties richtte.

De talen zijn volgens Mark.16 een teken. Waarvan en voor wie wordt hier nog niet gezegd.

Voor het voortduren van de talen na de apostolische tijd vinden we bij Markus geen aanwijzing. Toch zijn er in onze tijd velen die menen dat de talen wel degelijk tot in onze tijd voortduren. Maar verrichten degenen die het spreken in talen voorstaan dan ook de andere vier tekenen uit Markus 16? Alle daar genoemde vijf tekenen worden immers, als ik het goed zie, door dezelfde groep mensen uitgeoefend...!

Lukas

Handelingen 2

Op de Pinksterdag in Hand.2 zijn twee groepen Joden in Jeruzalem aanwezig:

- diaspora-Joden uit de daar genoemde vijftien gebieden;
- inheemse Joden uit Jeruzalem en Judéa.

Beide groepen reageren verschillend op het talenwonder:

- de diaspora-Joden: zij zijn in verwarring en verwondering over het feit dat ze Galileeërs in de talen van de volken hoorden spreken in wier gebieden zij wonen;
- de inheemse Joden: zij denken dat de talensprekers dronken zijn, omdat zij de meeste talen niet verstaan.

Wat was er te horen? Talen van mensen en niets ongearticuleerds of 'engelentaal'. Men sprak uit wat de Geest (vs.4) ingaf, over de grote daden van God (vs.11). Op een indrukwekkende manier overstijgt de Geest van God hier de grenzen die in Gen.11 in Babel door de talen zijn aangebracht. Daar hebben ze het effect dat ze scheiding brengen; hier zijn ze het middel om eenheid in lofprijzing uit te stralen. God geeft deze bovennatuurlijk gewerkte talen omdat Hij wil laten zien dat de weg naar Hem niet alleen openstaat voor mensen wier moedertaal het Hebreeuws is, maar ook voor de sprekers van de talen van de volken. Het zijn zien hier overigens wel de Joden die dit belangrijke nieuws moeten weten.

De talen zijn een teken. Waarvan?

- 1) dat de Heilige Geest op de discipelen van de Heer Jezus was uitgegoten;
- 2) dat God het evangelie van de genade voor alle talen en volken van de aarde had bestemd.

De talen zijn een teken: voor wie?

Voor de Joden, zoals al opgemerkt, en voor niemand anders. Zij waren daar aanwezig, en ook Joël2, waarnaar Petrus verwijst, is een boodschap voor hen.

Wat hoorden de Joden op de Pinksterdag? Lofprijzing (Hand.2:11), maar geen evangelieverkondiging. Het evangelie verkondigen was iets dat Petrus even later deed, gewoon in het Aramees. Er waren vervolgens drieduizend bekeerlingen, niet door het talenwonder, maar door de verkondiging van het evangelie. In Hand.14 is het talenwonder evenmin voor de evangelieverkondiging gebruikt. De mensen in Lystra spraken Lycaónisch – naast het Grieks waarin Paulus en Barnabas hun het evangelie hadden verkondigd. Paulus zelf sprak Grieks en Hebreeuws (zie Hand.21:37,40; 22:1); van Paulus wordt niet gezegd dat hij in het Lycaónisch sprak, van de oorspronkelijke bevolking van Lycië wel – terwijl Paulus meer dan wie ook in talen sprak (1Kor.14:18)! Maar we lezen niet dat hij deze gave bij de prediking van het evangelie heeft gebruikt.

Ook in Hand.2 wordt niet over de talen gesproken als iets blijvends. Zij waren ook hier het kenmerk van het begin van een nieuwe bedeling. Wat voor nieuws werd de Joden door Petrus' toespraak dan duidelijk gemaakt?

- dat er een verheerlijkte Christus in de hemel was (vs.33v);
- dat de Heilige Geest als Persoon op aarde was gekomen (vs.33,38);
- dat er nu genade i.p.v. de wet was, dat gerechtigheid door geloof i.p.v. door werken werd geschonken (vs.21);
- dat het heil nu ook voor de volken beschikbaar was (vs.21).

Handelingen 10

Het tweede voorbeeld van spreken in talen zien we in Hand.10, bij Cornelius in Caesarea. Het doel van de talen was dat de Joden zouden erkennen dat ook de gelovigen uit de volken door God aangenomen waren en de Heilige Geest hadden ontvangen evenals zij. Zie het verslag van Petrus aan de apostelen in Hand.11:15-17. Het spreken in talen wordt daar weliswaar niet expliciet vermeld, maar wel datgene waarvan de talen het bewijs hadden gegeven, nl. de komst van de Heilige Geest; zie ook Hand.15:7-9.

Datgene wat in het huis van Cornelius in talen gesproken werd, was een lofprijzing (zie Hand.10:46), en was dus tot God gericht en niet tot mensen. Het was echter wel een teken voor de mensen, in dit geval opnieuw voor de Joden. Er staat namelijk bij: 'En de gelovigen uit de besnijdenis, allen die met Petrus waren meegekomen, waren buiten zichzelf dat ook op de volken de gave van de Heilige Geest werd uitgestort' (vs.45).

Handelingen 19

Het derde voorbeeld van spreken in talen zien we beschreven in Hand.19:2-7. Het vond plaats in Efeze, bij de discipelen van Johannes. Opmerkelijk is dat alleen hier in Hand. spreken in talen verbonden is met profetie, dus met opbouw: zij spraken in talen en profeteerden. Opnieuw vindt het plaats in verbinding met Joden, nl. twaalf Joodse mannen. Zij kregen de Heilige Geest nadat ze in Hem die gekomen was, waren gaan geloven. Zij werden de kern van de gemeente van Efeze. Zowel in Jeruzalem als in Caesarea en Efeze bevestigde God door het spreken in talen datgene wat in de een of andere vorm nieuw was.

Ook in het boek Handelingen vinden we geen aanwijzingen voor het voortduren van de gave van het spreken in talen. Het vindt steeds plaats bij de komst van iets nieuws; de talen lijken als het ware in de loop van het boek Handelingen verdwenen (opgehouden) te zijn.

Paulus in 1Kor.14

Ook in het onderwijs van Paulus is het spreken in talen tot God gericht: het betrof gebed, dankzegging, lofprijzing; zie 1Kor.14:14-17. Als er geen uitlegger was, dan mocht het niet plaatsvinden (zie 14:5,13,39,28). Spreken in talen was slechts opbouwend als deze uitgelegd (of: vertaald!) werden. De apostel spreekt niet, zoals ik al opmerkte, over engelentaal als reële mogelijkheid in 1Kor13. Hij noemt enkele maximaal denkbare dingen waarmee hij wil bewijzen hoe waardeloos dat alles is als de liefde niet de drijfveer daarvan is.

In 1Kor.14:22 stelt Paulus dat de talen een teken zijn voor ongelovigen, d.i. ongelovige Joden, vgl. vs.28. Tot de Joden zou God in vreemde klanken spreken, had Jesaja gezegd, en dat was een oordeel. En ook zo zouden ze niet horen (Jes.6:9). De talen waren in zoverre een teken van oordeel dat ze aangaven dat God zich van het volk als geheel afkeerde en zich tot de volken wendde. Dat is wat in Hand.2 gebeurde: God had in feite, door lofprijzing te laten uitspreken in de talen van de volken, in andere talen tot de Joden gesproken, namelijk in de talen van de landen waarheen ze in de regeringswegen van God verdreven waren.

De ongelovigen in vs.23 en 24 zijn andere dan die in vs.22. Dat zijn ongelovige Grieken die – i.t.t. de ongelovige Joden de talen niet verstaan en ze daarom slechts als wartaal kunnen opvatten.

De talen duren niet voort: zie 1Kor.13:8: zij zullen (vanzelf) ophouden, en wel voordat de profetieën en de kennis tenietgedaan zullen zijn, oftewel voordat profetieën en kennis hun vervulling hebben gevonden in het volmaakte dat dan gekomen zal zijn (vs.10).

Spreken in talen anno nu?

Hoewel ik in de hierboven bestudeerde Schriftplaatsen nauwelijks aanwijzingen zie voor het voortduren van het spreken in talen tot in onze tijd - eerder het tegendeel - is het ook niet geheel uit te sluiten. Anders gezegd: vanzelfsprekend is de Heer soeverein, en is Hij in staat deze gave te verlenen wanneer en aan wie Hij wil. De vraag is echter of veel van wat zich tegenwoordig als 'spreken in talen / tongen' aandient, dat ook werkelijk is. Uit 1Kor.14 zijn een paar voorwaarden af te leiden waar we, als zich iets als 'spreken in talen' voordoet, bij de beoordeling op af kunnen gaan⁷:

- 1) is het een bestaande taal?
- 2) is het voor anderen hoorbaar en opbouwend?
- 3) is het tot God gericht?
- 4) verricht het een functie ten aanzien van Joden?
- 5) wordt er een uitleg / vertaling gegeven?

Slotwoord

Het onderwerp 'spreken in talen' zal de gemoederen van de christenen wel blijven bezighouden tot de wederkomst van Christus. Ik heb dan ook niet de illusie dat ik hierover het laatste woord heb gesproken dat een einde zal maken aan alle verdeeldheid hierover. Toch meen ik oprecht dat wat ik hierboven heb geschreven, een consistent leerstellig geheel is dat stoelt op de gegevens van de Schrift. Wie echter meent dat ik in dit artikel in mijn omgang met de Schriftgegevens grandioos dwaal, nodig ik uit zijn of haar gedachten met mij te delen. Ik laat me graag corrigeren door wie over dit onderwerp meer licht heeft of meent te hebben. Ervaringen zullen mij echter niet overtuigen. De belangrijkste vraag is m.i. niet 'Was mijn ervaring een werkelijkheid?', maar 'Was mijn ervaring Schriftuurlijk?'⁸. De toetsing aan de Schrift moet altijd mogelijk blijven, en alleen op basis daarvan kunnen christenen met elkaar in gesprek blijven.

⁷ Vergelijk H.P.Medema, a.w., p.226.

⁸ Zie *Under the Scope. A Biblical Evaluation of the Charismatic Movement*, New Jersey, USA, 2013, p.14. Het is te raadplegen onder de volgende URL: <http://www.truthandtidings.com/data/booklets/UTSCharismatic.pdf> en bevat een aantal interessante hoofdstukken over het spreken in talen.